

Передплата

«РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
у пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокі число по 10 сот.

РУСЛАН

«Барвеш ми очі і душу ми барвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми сердце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5½ год. пополудня.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 1. пл. Дембровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гансмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Рекламації неопечатаніє вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надсіланім» 40 с. від стрічки. Подарки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Справа українсько-русного університету у Львові.

(Дальше).

Цілий вивід про те, що львівський університет є науковим закладом польським, є так у відозві польських професорів і доцентів з дн. 2. марця с. р., як і в статі проф. Гломбінського заміщений в недільнім числі Zeit з дн. 10. марця вельми натягнений, тенденційний і не відповідає дійсній історичній правді, дарма, що на сій відозві підписало ся стільки професорів права й історії. Згадана відозва каже: «Jako w znowienie (?) uniwersytetu założonego w XVII. w. przez króla i Rząd Rzeczypospolitej polskiej, uzyskał po zmięniionych losu kolejach obecną prawną podstawę swego polskiego charakteru przez najwyższe postanowienie z dn. 27. kwietnia 1879, które usuwając urzędowy język niemiecki zaprowadziło język urzędowy (але що иншого викладовий) polski, oraz przez rozp. z 5. kwietnia 1882, które uznało język polski za normalny język wykładowy naszego uniwersytetu. Ten prawny stan stwierdził trybunał państwa dwoma orzeczeniami z dn. 22. kwietnia 1904».

А проф. Гломбінський в Zeit пише: «Die Lemberger Universität ist de facto seit 1871, de jure seit dem Jahre 1879 eine polnische. Sie galt (?) für die Polen stets (!) als eine Nachfolgerin der im J. 1661 durch die Stiftungsurkunde des poln. Königs Johann Kasimir vom 21. Jänner 1661 in Lemberg errichteten Jesuiten-Universität, und war ihnen auch in der Zeit teuer und heilig, als die ursprünglich lateinische Vortragssprache in eine deutsche umgewandelt wurde».

Тимчасом історично справа львівського університету представляє ся зовсім инакше і професори та доценти, а також проф. Гломбінський зокрема відчувають дуже добре цілу безсильність свого історично-правного виводу, коли на вмисне промовчують за знованє університету у Львові довершене цісарем Йосифом II. в 1784 р. З історії відомо, що Єзуїти заложили у Львові на взір університету висшу колегію звану Львівською Академією, котра привілеєм короля Яна Казимира з р. 1661, затвердженням 1759

Авост. Столицею, одержала назву і права університету. Однак ся Академія не встигла розвинути ширшої діяльності наукової наслідком загального занепаду наук в Польщі в XVII. і першій половині XVIII. ст., а із знесенем закону Єзуїтів в 1773 перестала вступувати також Львівська Академія.

Для наукових потреб засновувало австрійське правительство у Львові від 1773 року поодинокі катедри богословські, правничі медичні і філософічні (т. н. пр. 1773 т. тв. collegium medicum), а дипломом з 21. жовтня 1784 р. заснував цісар Йосиф II. університет з чотирма віділами: богословським, правничим, медичним і філософічним і з VI класовою гімназією. На просьбу єпископа Білянського заведено в 1787 рускі виклади на університеті, бо цісар Йосиф хотів, щоби для руских питомців науши філософічні і богословські відбували ся в рускій мові. (Се польські професори в своїй відозві зовсім промовчують, бо їм се не на руку в доказуваню польського характеру львівського університету і его звязують з єзуїтською Академією. Угорський Русин, Петро Лодий учив теоретичної і практичної філософії, Павлович викладав математику, а по нім 1789 р. его наслідник Земанич викладав крім математики також фізику. Отже університет заснований цісарем Йосифом II. був зовсім новим твором, а не eine Nachfolgerin der von Johann Kasimir 1661 errichteten Jesuiten-Universität, як впевняє др. Гломбінський і не мав з тою єзуїтською Академією ніякої звязи. Отсе нехай послужить доказом, як натягнений тенденційно є вивід польських професорів і доцентів.

(Дальше буде).

Галицький сойм.

На вчерашнім ранішнім засіданю, по відчитаню спису петицій і уділеню відпусток, відіслано з дневного порядку до бюджетової комісії справозданє віділу кравового що до будови клінік, обчислену на загальну суму півтора мільона корон, які по половині малиб зложити край і держава. Дальше відіслано кравовому віділову до справозданя проєкт закона про аграрних робітників у відношеню до двора, уділено кільком грома-

дам право побираня поборів і переведено вибір членів віділу гал. Щадниці.

Справа бюр посередництва праці, яка тепер прийшла на чергу, викликала сцисию між людovima польськими посланми Пос. Стапинський враз з кс. Весолінським закинув пос. Шаєрови, що провадить приватне бюро посередництва праці і визискує хлопів, а пос. Шаєр зробив той самий закид пос. Стапинському. Пос. Гурик ганив діяльність кравового бюра посередництва праці, зазначаючи, що противникам руского народу не владсть ся ніяким способом здержати еміграції за ліпшим заробком. Вкінци ухвалено внесене адміністраційної комісії враз з поправками пп. Весолінського і Меруновича.

Санітарна комісія представила на ново резолюції в справі будови дому божевільних в західній части краю, а промислова комісія внесени в справі торговельного шкільництва. Принято їх як і закон о часовім увільненю від кравових податків громадских будівель в Перемішлі.

Вечером прийшла па дневний порядок справа урядової мови автономічних властей і перший заняв слово пос. Оленицький.

Зазначивши, що більшість сойма хоче визискати політичну хвилю перед кінцем каденції, а адміністраційна комісія з небувалою скоростію предкладає в тім напрямі свої справозданя, підніс, що ще жаден сойм, жаден парламент не вдирав ся ніколи в автономію громад і повітів що до квестії, в якій мові они мають урядувати. Перший галицький сойм робить вилом в сім напрямі, бо хоче тим зискати новий терен до національної борби, Русинів поставити перед альтернативою: або капітулювати, або боротись до остаточних границь. Пос. Абрагамович осягнув рекорд в сих перепонах на Русинів. В проєкті не розходить ся о охорону меншости, а о се, щоби більшість не могла користати зі своїх прав. Русинам хотять відобрати і ті окрушини язикових прав, які они мають, немов би еще за мало було пального материялу в краю. Може небавом внескодавець пожалує свого почину, а сойм свого поспіху, змінити проєкт в закон, бо хто сїє вітер, сей може надїяти ся бурі (оплески руских послів).

Пос. Курилович заявляє, що повий закон є насильством, сповненим на рускім народі. Руска мова і так вже є упосліджена: староства ведуть борбу з паро-

Заява.

(О руский університет).

хіяльними урядами, накидуючи їм польську мову в їх урядованю, залізничні урядники допускають ся ріжних прот супротив руских сторін під претекстом нерозуміння рускої мови; таке лучає ся і по інших урядах, а навіть в „штааграмті.“ Так довго не може бути і бесідник вірити, що прийде час обрахунку; ставить внесене, щоби над цілим проєктом перейти до дневного порядку.

По промові пос. Абрагамовича, в якій полемізував з передбесідниками, боронячи свого внесена, заняв слово о. І. Яворский і вказав на польську агресивність, яка отсе виступає з новою провокацією всего руского народа. Рускі посли вже кепсько поступили собі при ухваленю закона про шкільну раду кравву, трактуючи сю справу надто лагідно. Треба було боронитись до остаточности, щоб послів з салі виносили! Але не вчинили сего з сеї причини, що не хотіли брати на себе великої відвічальности, бо руский нарід пішов би був за своїми послами. Всьо можуть нам забрати противники, але духа народу не заберуть!

Промовляв ще пос. Леоп. Яворский, а відтак вибрано генеральних бесідників. Пос. Могильницький змалював вірно автономічну систему, яко власть над війтами, а тим самим над громадами розділює між старостів і маршалків повітових, внаслідок чого під пресією стане заведений в богато громадах польский урядовий язык, хотяй більшість громади є руска, і она зовсім не схоче польської мови. А що ми боронимо ся против польонізації, що ми хочемо жити своїм житем — то нас називають радикалами! Русини є вже з природи лагідним народом і якраз тому може їм зле на світі. Звідкиж пішов між ними радикалізм? Внесла єго польська політика «народового еґоїзму». Але се політика з дня на день, а добрий політик повинен глядіти дальше. Тепер ви захопили закон про розширенє компетенції шкільної ради, закон про семінарії, ухвалите ще і закон про урядовий язык в громадах, — але сим поглубить ся тільки пропасть межи Русинами а Поляками, яка польському народови не може вийти на добре.

По промові генерального бесідника про пос. Бобжинського, який старав ся доказати, що внесений закон є актом мира, а не борби і по выводах референта, відкинено внесене, щоби перейти над проєктом до дневного порядку, і приступлено до подрібної дискусії.

При § 2. пос. Король поставив по правку, щоби усунути припис про кваліфіковану більшість при ухвалах громад, або рад повітових що до внутрішнього урядового языка. Пос. о. Богачевский в довшій промові відпер се внесене, — однак при голосованю она перепала. Пос. Курилович пропонував зниженє кваліфікаційної більшости з $\frac{3}{4}$ на $\frac{2}{3}$ членів ради повітової чи громадської; і ся поправка перепала. При § 4. пос. Олесницький запропонував відмінну стилізацію. З причини спізненої пори перервано засіданє о год. 11:30; слідуєче нині о год. 11. перед полуднем.

Ледви що скінчились голодові муки наших товаришів — ще не проминула радість руского народу з нагоди триумфу справедливости — а вже брутальний напад на беззахистних руских богословів вспів звернути загальну увагу на терен львівського університету. Ціль сего обдуманого і зорганізованого нападу ясна: увага цілого культурного світа була сконцентрована на терені галицького судівництва — а се річ дуже болюча; в виду сего менчим злом видавалось зісередоточити очі загалу на багнистім терені львівського університету. І годить ся признати, що ціль вповні осягнена.

Забираючи слово в справі львівського університету ми не маємо на цілі пиятувати поступки частини польської молодіжи, бо подібні поступки, з котрої небудь би они сторони походили, самі себе достаточо осуджують — ми хочемо тільки сконстантувати стан річий, як він нам, вільним від всякого зденервованя, представляєть.

Се неоспорима правда, що львівский університет не стоїть на вижині своєї задачі. Поминаючи відносини на інших факультетах — наглядним доказом сего є факт, що рік річно десятки не тільки руских але польских богословів по скінченю львівских студій спішають на позакравві університети, щоби там придбати собі висше богословске знанє. Причина сего невідрадного стану не лежить в недостатчі відповідних сил професорских, — але — о скілько ходить о богословский факультет, то одною з найбільших причин є брак помічних середників наукових, якими в першій ряді являють ся семінарії. Ми не будемо розводитись над їх потребою і значінєм. Досить сказати, що они стають в пригоді самому професорови, а доказом на се богато найновіших монументальних творів, які своєю появу і вартість завдячують в головній мірі спільній праці професора і учеників в семінариях. Студенти же здобувають собі в семінариях засади і методу праці наукової, глубше входять в зрозумінє преподаваного предмету, зискують собі ключ до святині науки. Позбавлений сего факультет львівский є унікатом в цілій Австрії. І не диво, бо дотеперішна система одиноких катедр не годить ся з креованєм семінарів, які стоять на засаді матерної мови в письменних працях. Се було можливе тільки при польській і рускій катедрі патрархального богословя, де вже в посліднім часі заведено семінарії. Всі інші богословські катедри будуть так довго їх позбавлені, поки не стануть паралельні рускі катедри.

Головну же причину, що в сути річи сходить ся з висше згаданою, відкрив ряд сумних подій університетских: там, де велика часть молодіжи в почуваню своєї гідности мусить боронити ся против нетолеранції властей університетских і там, де ціла молодіж так руска як і польська абсорбує час, свої духові, а навіть фізичні сили на борбу, що з наукою не має ніякої безпосередної звязи — там університет не може стояти

на вижині своєї задачі, — він не годен вдоволити духовним потребам не тільки рускої але і польської суспільности.

Загальний отже інтерес правильного розвою науки, а спеціально інтерес самих професорів, щоби їх праця не марнувалась, інтерес молодіжи, що винна собі науку придбати — взагалі культурний інтерес цілої рускої і польської суспільности — домагає ся і домагаєть усунєня причин сего ненормального стану — домагаєть заснованя осібно руского університету у Львові.

Се домаганє вже від давна видніє на прапорі рускої академічної молодіжи. І коли до останніх часів можна ще було цілу актуальність квестиї руского університету обняти словами і збути яко стремління ідейного руского студентства до удійсненя народно-культурного ідеалу — то послідні університетські події, увінчані запереченєм руским академікам права слуханя викладів, ставляють домаганє руского університету яко безусловний постулат цілого руского народу.

Тому — протестуючи різко против глуму і крайної кривди нанесеної нашим руским товаришам — домагаємось враз з цілим руским студентством, з цілим руским народом відповідного збільшеня руских катедр і семінарів на утраквістичнім поки що львівским університеті в цілі уможливленя як найскоршого заснованя осібно руского університету у Львові.

У Відні дня 11. марца, 1907.

(Докторанди св. Богословя)

о. Д. Яремко, о. В. Баран,
о. Я. Медведський, о. І. Дятківський
о. Н. Нагорнянский

НОВИНИ.

— Календар. В п'ятницю: руско-кат.: Теодота сьвм.; римо-кат.: Льюїґіна. — В суботу: руско-кат.: Зенона, Евстопія; римо-кат.: Любіана, Герб.

— С. Екск. Митрополит Шептицкий вїїхав вчєра до Риму — як кажуть, в справі утворєня руско-кат. єпископства для Америкы.

— Число Русинів на львівским університеті вносить в минаючім півроці 956; між ними є 337 богословів і 619 свїтеких слухачів.

— Звичайні загальні збори Красового Товариства кредитового урядників і священиків, стоваришеня зарєєстрованого з обмеженою порукою у Львові відбудуть ся в п'ятницю дня 29. н. ст. марца 1907. о годині 6-тій вєчером в салі „Сокола“ у Львові при ул. Рускій ч. 20. (дім „Дністра“) з слідуєчим порядком денним: 1) Відчитанє і принятє протоколу з попередніх загальних зборів. 2) Звіт дирекції за VI. рік адмін. 1906. 3) Звіт комісії ревізійної. 4) Внесенє ради що до розділу чистого зиску за рік 1906. 5) Затвердженє вибраного Радою одного директора і заступників директорів (§ 25. стат.). 6) Вибір 6 членів Ради на місце уступаючих: бл. п. проф. Івана Бічая, о. Володимира Ганицького, Осипа Кузьмича, радн. Юліяна Січинського, секр. Івана Чернявского і Ілька Яремкевича (§ 32. стат.). 7) Вибір 6 заступників членів Ради (§ 32. стат.). 8) Вибір 3 членів комісії ревізійної і 1 заступника (§ 38. статута). Наколи би в означенім часі не зібралось потрібне до комплекту число членів, відбудуть ся того самого дня, в тім самим льокалі і з тим самим денним порядком о год. 6½ вєчером другі збори, котрих рішеня будуть правосильні без огляду на число присутних членів (§ 36. стат.). За Раду Надзира-

ючу: радн. Ярослав Лыницький, президент. Ілько Яремкевич, секретар.

— **Передвиборчий рух.** В льокалі „Рускої Бесіди“ в Ярославі відбудуться збори комітетових з округу Ярослав-Чесанів дня 19. с. м. о 5. год. Сі збори скликає проф. Янів з огляду на піднесену нову кандидатуру в тім округі д-ра Стахури. — В Станіславові відбудеться дня 16. с. м. о 3. год. нарада кандидатів на послів, їх заступників, та председателів повітових виборчих комітетів в справі дальшої акції виборчої в сільській округі Станіславів-Товмач і т. д.

— **Подорож Є. Експ. Митрополита до Риму.** „Галичанін“ доносить, що на львівськім двірці явився вчора в часі виїзду Експ. Митрополита до Риму Намісник і просив Митрополита щоби задержався у Львові, аж до покінчення соймової сесії з огляду на недомагане кравевого маршалка гр. Баденього. Однак Митрополит не завернув з дороги і поїхав. Кравчий маршалок проводив вчашнім нарадам союму блідий з причини болячки в боці.

— **Державні самоїзди в Галичині.** Тернопільський „Gł. pol.“ доносить, що міністерство торговлі наміряє на просторі між Бродами а Тернополем завести самоїзди, а то в тій цілі, щоби розбудити живійший рух межі тими містами і улекшити комунікацію на лінії Броди-Підкамінь-Залізці-Ігрєвиця-Тернопіль. Введене в діло сею средства комунікаційного зависло би від сили руху пасажирского і за-поруки громад та обшарів двірських положених на тім просторі. Міністерство запитало тернопільський магістрат, чи заявляє він за заведенем самоїздової комунікації межі Бродами а Тернополем та чи обовязує ся до покриття евентуального недобору аж до висоти одной десятой части основного капіталу, котрий вивосив би найменше 40.000 К. Справу ту предложив магістрат раді міській на засіданю дня 13. лютого в цілі, щоби она рішила сю справу. Рада висказала ся за заведенем того рода комунікації, але зі зглядів на фінансове положене міста заявила, що не може уділити запомоги тій інституції державній. — Тут треба додати, що того рода проєкти підношено вже в кількох сторонах нашого краю. Так мали би їздити самоїзди межі Львовом а Камінкою струмилевою, межі Львовом а Черемшлянами. То все в проєкті дуже красно виглядає, але в практиці ледви чи дасть ся перевести, бо з громад по наших селах, виявши обшари двірські, ледви чи хто мав би потребу і хотів би їздити самоїздами, а удержане самоїздів наложило би на громади великі тягари. Крім того треба би ще й на то

звжати, що по наших гостиннях могли би самоїзди курсувати хіба лиш літом, бо зимою порою дуже часто навіть саньми трудно декуди перебити ся.

— **Київський університет зноза замкнений.** Дня 11. с. м. в київськім університеті вивішено було постанову ради студентских представників, яка повідомляла студентство, що лекції в університеті на деякий час припиняють ся. Студенти представники ради ходили по аудиторіях і просили професорів спинити виклади, що ті, за 1—2 виїмками, виконували без суперечок. Депутация від ради студ. пред. явилась і на лекцію ректора Цитовича, якого слухали тільки „академісти“. Після розмови з депутатцією ректор перестав читати. О 11. годині почалось в XIV. аудиторії засідане ради студентских представників. На збори явилась велика сила студентів, які так переповнили аудиторію, що багатьом довелось стояти на коридорі. Найбільше суперечок викликало бажанє групи студентів (понад 300 осіб) скликати загально-студентську збірку. До сеї групи приєднались кон.-демократи з представником групи в раді студ. пред. на чолі. Сей представник доводив, що рада надужила свої уповажненя, спинивши виклади без згоди загальної збірки. Після дискусії рада представників ухвалила одногослосно (за виїмком к.-д.) такі постанови: 1) виклади з 11. марця на деякий час припинити; 2) радити студентству якомога в більшому числі: ходити до університету що дня, але від слуханя лекцій утримуватись і 3) по змові в близшій часі скликати загально-студентські збори. Після того рада закрила своє засідане і пропонувала присутнім відкрити зібранє для обговореня справи сучасного становища київського університету. По 2—3 промовах зібранє годичні в 3 днях закінчило ся. — Обговорене подій у львівськму університеті радою студентских представників знято з черги і відсунено до одной з найблизших збірок.

— **„Просьвіта“ в Житомирі** має заснуватись незабаром. Дня 2. с. м. подано єї статут на затвердження „губернському присутствію“. Статут підписали генерал-майор В. Квітка, Ів. Поржецкий, Софія Вілоцерковець, Олена Олександровска, Людмила Пластунівска, Олімпія Кравченко і Софія Львович. До сеї пори Волинь не дуже то визначалась українськими заходами, через те засноване в Житомирі такого товариства — звище дуже втішне. Сподівано, що добрий почин розворушить Житомир і дальшу волинську околицю здавен заселену українським народом.

— **„Просьвіта“ на селі.** В невеличкому по-

саді, що зве ся Амур (новомосковського пов. на Катеринославщині) засновує ся українське товариство; зватиме ся воно „Запорожжє Просьвітне Товариство“. Мета єго й статут будуть такі, як і по инших „Просьвітах“ на Україні. („Рідн. Край“.)

— **Українські театри.** Театр Суходольского грає під єю пору в Харкові в немалім матеріяльним поводженем. — Театральну дружину Гайдамака розпустив і сам вступив до театру Сухова. Д. Гайдамака провадив свій театр десять літ. („Рада“.)

— **Російська дума в числах.** Хоч вибори до думи ще не покінчені, бо не вибрано ще яких 30 послів, то російські часописи обчислюють вже склад думи по народностям. Посли в новій думі належать до 21 народностей, а російські часописи обчислюють їх ось як.

	%	Було в I. думі
Москалів	295 (71.8)	265 (59.1)
Поляків	43 (8.6)	51 (11.3)
Татарів	16 (3.2)	8 (1.8)
Українців	15 (3.2)	72 (13.8)
Вірмен	9 (1.8)	—
Білорусинів	8 (1.6)	12 (2.9)
Литовців	7 (1.4)	10 (2.2)
Естів	5 (1.0)	4 (0.9)
Жидів	5 (0.9)	12 (2.9)
Литинців	4 (0.8)	6 (1.3)
Німців	2 (0.4)	4 (0.9)
Молдовян	2 (0.4)	1 (0.2)
Балкарів	1 (0.2)	1 (0.2)
Кавказів	1 (0.2)	1 (0.2)
Мордвинів	1 (0.2)	2 (0.4)
Сартів	1 (0.2)	—
Чехів	1 (0.2)	—
Чеченців	1 (0.2)	1 (0.2)
Чувасів	1 (0.2)	1 (0.2)
Фінів	1 (0.2)	—

З сих чисел виходить, що українських послів є 15, та їх є певно більше чим польських, але російські часописи втягнули їх в рубрику Москалів. Так само було з початком в першій думі. Аж по зорганізованю укр. клубу виявило ся дійсне число послів-Українців.

По стані має бути послів:

	%	Було в I. думі
Шляхти	61 (12.2)	164 (36.6)
Почетних горожан	1 (0.2)	9 (2.0)
Духовних	13 (2.6)	14 (3.3)
Кушців	?	11 (2.2)
Козаків	18 (3.6)	12 (2.6)
Міщан	6 (1.3)	20 (4.4)
Селян	143 (28.6)	205 (45.5)

Що до образования то в теперішній думі є 111 послів з висшим образованием (в I. ду-

Матеріяли до історії зносин Галичан

з Буковинцями.

Записка Ізидора Воробкевича про єго родину. Кіцмань, 4. цвітня 1858.*)

Маленький нарис про моїх предків, списаний зі слів моєї бабусі Параскеви Воробкевичевої, родженої Яновичівної.

Прадід мого діда Михайла Воробкевича був у Семаківцях, (звав ся) мабути Іван де Оробко. Зі страху перед рекрутчиною він прийшов до Буковини, до села Приличча. Єго син Тимофтей, батько мого діда, був священником у Приличчу, а пізнійше в Луці. Той мав сина Михайла де Оробко, котре то звище він бувши клериком, змінив на Воробкевич.

Батько мого діда Тимофтей був, як кажуть, нерідним братом батька діда професора Якова Воробкевича, — в яким степені братом, не знати. Він називав ся Яків Оробко, єго син Михайло Воробкевич, а єго внук Яків, священник.

Дід моєї бабки називав ся Іван, був священником у Кіцмані. Єго син а батько бабки — Василь Янович. В ті часи в Кіцмані говорили переважно по волоски, але з Галичини почали находити Русьни і волоска мова зміняла ся на руску. Брат діда Івама, моя баб-

ка**) Степан Патакіс збудували церкву у Горішнім Кіцмані. Вона тому така мала, бо Кіцмань мав тоді лише 30 ч. Збудували її ще перед занятєм Буковини, отже перед 1777-им роком.

Ізидор Воробкевич.
слухач III. року теології.

Спомини Б. А. Дідицкого про Ів. Федьковича й Із. Воробкевича.

Збираючи матеріяли до історії літературних зносин Галичан з Буковинцями, я вдав ся 1904-ого року п. Б. А. Дідицкого з просьбою, щоби він списав свої спомини про Федьковича й Із. Воробкевича. На то прислав п. Б. А. Дідицкий два довгі листи, оден писаний до мене, (з дня 8. грудня 1904. р.), другий до проф. унів. Ем. Калужняцкого (з дня 13. грудня 1904. р.) для передачі мені. Матеріял із сих двох листів я порядкую так, що з обох вймаю і подаю разом перше спомини про Із. Воробкевича, а потім про Федьковича. Сі листи писав Б. Дідицкий по части власноручно, а почасти диктував, бо з причини слабости і підхожого віку не годен уже був сам писати. За сю прислугу я єму прилюдно дякую і подаю тут єго листи без ніяких змін. — О. Маковей.

Всечестнійший Добродію!

Якь изъ Вашего письма до мене отъ д. 28. XI с. г. вижу, Вы беретесь учено обгово-

рители литературную дѣятельность галицкой и буковинской Руси въ 60-хъ рокахъ, т. е. въ томъ періодѣ, коли я, яко редакторъ тогдашнѣго „Слова“ въ самомъ дѣлѣ имѣлъ въ той же дѣятельности якъ наибольшее участіе. По Вамъ ходять о одержаніе отъ мене якихъ извѣстій о двоухъ лише знакомитыхъ литератахъ буковинской Руси, именно о Исидора Воробкевича и Юрія Федьковича, которыи тогда — по власному ихъ побужденію — вошли со мною въ нѣкоторое литературное сообщеніе. И я, по якихъ 40 лѣтахъ зъ того часу, нынѣ, якъ 78-лѣтній старикъ, якъ такъ исполняю те Ваше желаніе — разумѣется — о столько, о сколько на се моя старческая память днесъ выстане.

И танъ во 1) що до Воробкевича:

Было то уже по моемъ изданю Поезій Ю. Федьковича (въ г. 1862), якъ изъ почты зъ Черновець***) я получилъ тетрадку Данила Млаки (псевдонимъ — якъ я ажъ потомъ узналъ — Исидора Воробкевича), содержащую зъ 10 листковъ и майже столько же „думъ зъ часовъ козацкихъ“. Думы то были по истинѣ зъ часовъ военъ козацкихъ, бо про Наливайка, Богдана Хмѣльницкого, Дорошенка и пр., однакожь духа военно-козацкого съ єго русскимъ завзятіемъ противу Польши въ нихъ не было, т. е. не было того духа по єму понятію, бо я уже зналъ тогда не лишь Сборники таковыхъ оригинально-народныхъ

му було 189), з середнім є 38 осіб (було 62), з низшим 59 (було 111). Про решту не знати. Лише 1 посол є круглий анальфabet.

— Бернзон а „Przegląd“. Звісний письменник і політик Бернстерне Бернзон переслав на руки редактора „Ukrainische Rundschau“ таке письмо: „Високоповажаний Пана Редактор! Українські студенти, запероторені нелюдям польским урядом в тюрму і держані в ній так довго, аж поки не рішили ся згинуті голодовою смертю, прислали мені з тюрми картку з підписами. Я не можу їм подякувати за сю честь краще, як завяючи, що я як раз збираю ся піднести справу Українців, мірячи тим разом против одних тільки Поляків. Українські студенти звернули самі своїм завзятем увагу всего цивілізованого сьвіта на свою слушну справу і на їх поковнічних гнобителів. Я здоровлю їх через Вас з висказом подиву.

Бернстерне Бернзон.

Львівський „Przegląd“ коментуючи сей лист Бернзона радить привезти его до Галичини і до очей показати ему тутешні польско рускі взаємини та тим чином пересвідчити его, що Поляки не переслідують Русинів. „А що такого чоловіка — пише „Przegląd“ — не можна спровадити як якого комівояжера, а треба би то зробити в приличній і товариській спосіб, тому годило би ся, „аби хтось з польских аристократів або з богатих людей поїхав до Норвегії і познакомив ся з Бернзоном, та запросив его на якийсь час до себе, привіз до Львова і дав ему нагоду розглянути ся в нашій (польскім) становищу супроти Русинів. Щасливої дороги!

— Перед лицем смерти. В неділю в ночи підчас страшеної заметілі снігової біг улицями Відня якийсь зовсім голий молодий чоловік, а за ним гнав дорожкою поліцай. Осточно удало ся поліцаєви дівнати голого коло ул. Кастеллець і він забрав его та завів до поліційного комісаріату на Леопольдштадті, де тим чоловіком зацікував ся поліційний лікар окружний. Голий перемерз був страшенно, але поволі прийшов до себе і на питанє сказав, що називає ся Іван Балабухта, є покривальником дахів дахівками і має 23 літ. Він постановив був відобрати собі жите і хотів утопити ся в Дунаю. Станувши коло Марийского моста, розібрав ся зовсім і всю одіж кинув у воду, думаючи скочити за ним самому до ріки. Нараз коли він так станув зовсім голий, змерз страшенно і тоді то взяв его такий страх перед смертю в студеній як лід воді, що постановив вже не відбрати собі жита. Але тепер не мав вже одіжи, отже пустив ся бічи, сам не знаючи куди. Балабухті дано нову одіж і відославо до его родини.

— Дрібні вісти. Вінчанє п. Івана Федевича, укінченого студента богословія, з п-ою Софією Лебедовичівною відбуло ся 9. с. м. в Пе-

ремишли. — В народній школі св. Мартина у Львові застрайкували ученики IV. кл., а за ними всі ученики тої школи. Причину до страйку мав дати своїм поведенем учитель Янковский. — У Львові помер в 72. р. жита Герман Лебль, б. віцепрезидент намісництва, а потім намісник Моравії і міністер для Галичини.

— Дальший репертуар руского театру в Золочеві.

В п'ятницю, дня 15. марця „Фавст“ опера в 5 діях а в 6 відсловах Гунода. Виступиває Б. Гаєка. Музика війскова. Ціни місць підвишені.

В неділю, дня 17. мавця „Невольник“ на родний образ з співами і танцями в 5 діях Кропивницького.

Ві второк, дня 19 марця „Ревізор“ з Петербурга“ комедия в 5 діях Н. В. Гоголя.

Телеграми

з дня 13. марця 1907.

Софія. По причині замаху на Петкова арештовано ту много осіб, між ними кількох редакторів. Заговору не викрито. Похорони Петкова назначено на п'ятницю. Нині повертає з Лондону болгарский князь Фердинанд.

Харків. Підчас ревізії в мешканю одної студентки вибухла бомба і убила одного офіцера, 3 поліціянтів і дві инні особи. Шість осіб є ранених.

Послідні вісти.

— З львівского університету. Сенат видав відозву до студентів, в якій звиває їх до розваги і спокою.

Надто сенат зарядив в справі потвердження фреквентациі, що правники і філософи мають зложити індекси у портивера головного будинку університету і зголосити ся по їх відбір у педеля перед самими вписами на літний курс. Хто хоче дістати індекс скорше, має подати свою адресу під фотографією. Медики дістануть потвержене фреквентациі як звичайно. Здаване кольоквій полишає ся порозуміню з професорами.

НАРОДНА ГОСТИННИЦЯ

Готель, реставрація і каварня — ріг ул. Сикстускої і Косцюшка у Львові.

Приїхали дня 13. марця: о. крил. Вяч. Хойнацкий в Гарасимона, о. крил. Еп. Роздольский з Сеняви, о. Ник. Галушчський з Звиняча, П. Ганушак з Перегінська, о. Вол. Петрушевич з Калуса, о. Аал. Залуцкий з Бураківки, о. крил. Іероним Барил з Угринова долішного, Осип Саріцкий з Белзця, Еміліян Березинський з Ряшева.

СОКІЛ **Мумки** можна набувати в „Сонільсьнім Базарі“ у Львові і паперці і у всіх торговлях вкраю.

При нагоді побуту у Львові поручаємо і просимо не залишити відвідати робітні нашого Товариства.

Одиноке Товариство для розвою рускої штуки

у ЛЬВОВІ площа Бердардинська ч. 8. (Краківский готель)

виконує у власній **Артистичкій різьб'рско-позолотарській робітнці** по приступних цінах хороші, правдиво артистичні церковні предмети як: іконостаси, вітарі, ивоти, процесійні образи, проповідниці, рами до образів, вся цер овні образи і пр.

Народний стиль, народні мотиви, на жаданє можемо примікити.

З замовленем належить звертати ся просто до Дирекції Товариства

у **Львові, пл. Беркардинська ч. 8.** (Краківский готель).

ПРОСИМО СПРОБУВАТИ.

Перед відданєм роботи просимо жадати від членів Товариства легітимації.

думь, давно издаваннихъ за кордономъ, познав также въ томъ же духу и формѣ сочиненныя стихотворенія Пантелеймона Кулиша про которыхъ все же можѣ сказати: „тамъ рускій духъ, тамъ Русью пахнетъ“. Данило же Млака — по моему мнѣнію — сочинялъ тѣ думы свои якъ бы съ намѣреніємъ пощадити для чувствъ модерныхъ Поляковъ и затѣмъ чогось военно-козацкого въ думахъ его просто нестало — и я, уважая ихъ малооживленными и вялыми, постановилъ ихъ якъсь хоть по ладу Кулиша для печатанья въ додатку мого „Слова“, въ Галичанинѣ перетворяти. А перетворенья чи властиво исправленья требовали стихи Д. Млаки где-куда еще и що-до ихъ ритмики, особливо же що-до ихъ акцентуації.

(Дальше буде).

*) Толкую записку з німецкого; переклад нірний. — О. М.

**) Місце неясне.

***) О. Огоновский пише у своїй історії літератури (т. II, 1, 333), що то др. Юліян Никорович, познакомивши ся з Із. Воробкевичем на весілю в о. Прокоповича у старих

Мамаївцях р. 1862 дістав від него его поезії і передав Дідицькому, а Дідицкий надрукував декотрі 1863. р. у „Галичанині“. Пять перших ліричних поезій Із. В-а було надрукованих в „Галичанині“ 1863, (книга I, випуск II, стор. 18 і 19). Поет підписаний тут своїм повним іменем, а не псевдонімом, тільки дальші поезії, друковані того року в „Галичанині“, підписані вже „Данило Млака“. До перших поезій додала редакция таку замітку: „Съ правдивою радостію витаемъ тѣ думки не иво для того, что суть такъ прекрасны, але же къ тому сочинены они православнымъ священникомъ на Буковинѣ, — въ той Буковинѣ, котора хотя и есть частію святой земли русской, но до того часу отъ православныхъ сыновъ своихъ правѣ не участвовала еще въ подвигахъ литературныхъ прочей Руси. Тутъ въ первый разъ православный изъ Буковины присылаетъ намъ первоцвѣты своего поэтического труда, въ которомъ дабы и вадаль съ успѣхомъ подвизался, мы ему усердно желаемъ — *Изд.*“. У своїх споминах має д Дідицкий на гадці очевидно пізнійше, а не 1863-го р., ним друковані історичні поезії І. Воробкевича. — О. М.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма.

від 1. до 15 марця 1907.

Щоденно о год. 8. вечер представлєнє. В неділі і свята 2 представлєня о 4. год. попол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлєнє. Білєти вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людника ч. 5.

НАЙЛІПШЕ АНІЗ

рільне, огородивє і цвєтєвє можна дістати у

М. Волинського, Львів

пл. Марийска ч. 3.